

2023-06-14

Vårt diarienummer

BMN 2023/0064 220

Handläggare, titel, telefon

Anders Barkstedt, bygginsektör
011-15 13 32

Boverket
remiss@boverket.se

Yttrande - Remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader; med konsekvensutredning

Ert dnr 30/2022

Sammanfattning

Byggnads- och miljöskyddsnämnden avstyrker Boverkets förslag till föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader; med konsekvensutredning då byggnads- och miljöskyddsnämnden befarar att förslaget i sin nuvarande lydelse tvärt emot Boverkets syfte skulle medföra minskad förutsägbarhet och ökad osäkerhet för byggherrarna vad som krävs för att uppfylla föreskrifterna då landets byggnadsnämnder sannolikt skulle tolka de nya föreskrifterna olika i ännu större utsträckning än vad fallet är idag.

Allmänna synpunkter

Byggnads- och miljöskyddsnämnden är positiv till att Boverket gör en översyn av regelverket för att skapa ett förenklat och konsekvent byggregelverk. Byggnads- och miljöskyddsnämnden tycker att det är bra att föreskrifter som redan regleras i annan lagstiftning/andra myndighetsföreskrifter inte finns med i förslaget till nya föreskrifter så att samma sak inte regleras i flera lagar/myndighetsföreskrifter. Vidare tycker byggnads- och miljöskyddsnämnden att det är bra att föreskrifter som rör säkerhet vid användning samlas i en enda föreskrift så det inte som i nuvarande föreskrifter finns föreskrifter avseende säkerhet även i avsnitten om tex tillgänglighet och hygien och hälsa. Byggnads- och miljöskyddsnämnden är särskild positiv till att de allmänna råden tas bort och att föreskrifter som i nu gällande byggregler tillkommit för att minimera risken för de mest osannolika olycksfallen inte tas med i de nya föreskrifterna. Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser emellertid att det är viktigt att ett regelverk är tydligt och enkelt att tillämpa i praktiken. Nämndens bedömning är att Boverkets förslag till föreskrifter inte blir enkla att tillämpa i praktiken och att tolkningsutrymmet blir större med föreslagen föreskrift.

Boverkets har formulerat förslaget till föreskrifter utifrån den lägre preciseringsnivån (A) enligt den nya regelmodellen med bl.a. motiveringen

att nuvarande föreskrifter hindrar innovativa lösningar. Byggnads- och miljöskyddsnämndens har svårt att se att nuvarande föreskrifter skulle hindra innovation och teknisk utveckling i någon högre utsträckning då det är ett fåtal föreskrifter i nuvarande byggregler som detaljreglerar exakt hur byggherren ska utföra något för att föreskriften ska vara uppfylld. Byggnads- och miljöskyddsnämnden menar därför att en högre preciseringsnivå enligt den nya regelmodellen inte heller skulle hindra byggherren från att använda nya innovativa lösningar eller tekniker för att uppfylla föreskrifterna. Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser därför att förslaget till nya föreskrifter i vart fall bör omarbetas enligt en högre preciseringsnivå enligt den nya regelmodellen.

Det framgår inte tydligt av konsekvensutredningen om det har gjorts omfattande studier och forskningsarbeten hur människor kommer påverkas om föreskrifterna ändras. Vad byggnads- och miljöskyddsnämnden förstår har man valt att inte detaljreglera vissa föreskrifter på grund av bl.a. ekonomiska skäl. Byggnads- och miljöskyddsnämnden tycker att det är olyckligt om det inte har gjorts grundliga utredningar vad gäller risken för fler skador och samhällets ökade kostnader pga. fler skador på barn innan föreskrifterna ändras, exempelvis innan nuvarande föreskrift om krav på barnsäkerhetsbeslag på låda för vassa hushållsredskap och krav på "hällskydd" tas bort. Byggnads- och miljöskyddsnämnden befarar att byggherrarna inte i någon större omfattning kommer bedriva forskning avseende ökad risk för personskador och ökade samhällskostnader för vård pga. fler olycksfall innan de tar fram nya handböcker, standarder osv.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser att det viktigaste i ett nytt regelverk är att de allmänna råden tas bort och att de istället ersätts med bindande föreskrifter så att regelverket blir tydligt för alla parter, detta då oklarhet vad gäller rådens rättsliga status förefaller vara ett av de största problemen med nuvarande föreskrifter enligt många byggherrar.

Normgivningsmakten och Boverkets nya regelmodell

Det framgår av regeringsformens första kapitel att all offentlig makt utgår från folket. Av regeringsformens åttonde kapitel framgår det att föreskrifter meddelas av riksdagen genom lag och av regeringen genom förordning. Föreskrifter kan också, efter bemyndigande av riksdagen eller regeringen, meddelas av andra myndigheter än regeringen och av kommuner. Ett bemyndigande att meddela föreskrifter ska alltid ges i lag eller förordning.

Enligt plan- och byggförordningen är Boverket bemyndigade att meddela föreskrifter. Boverkets förslag till nya föreskrifter är dock i stora delar opreciserade med syftet att näringsidkare i byggbranschen själva genom t.ex. handböcker och branschstandarder ska precisera vad plan- och bygglagens krav på att ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om säkerhet vid användning, samt vad plan- och byggförordningens precisering av lagen att ett byggnadsverk vara

projekterat och utfört på ett sådant sätt att det vid användning eller drift inte innebär en oacceptabel risk för halkning, fall, sammanstötning, brännskador, elektriska stötar, skador av explosioner eller andra olyckor innebär.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser att Boverkets förslag till nya föreskrifter med mindre detaljerade myndighetsföreskrifter inte är lämplig då privata aktörer i byggbranschen i stor utsträckning själva genom att t.ex. författa handböcker i princip själva kan bestämma vad krävs för att de övergripande bestämmelserna i lag och förordning ska vara uppfyllda. En regelmodell med oprecisa myndighetsföreskrifter kan uppfattas som normgivningsmakten i stora delar överläts till privata aktörer i byggbranschen.

Boverkets förslag till föreskrifter

Ansvar och mindre avvikelse

Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser att det är bra att det tydliggörs ytterligare att det är byggherren som har ansvaret för att en åtgärd uppfyller alla krav i föreskrifterna.

Enligt Boverkets förslag till nya föreskrifter ska det även i fortsättningen finnas möjlighet att göra mindre avvikelse från föreskrifterna. Byggherren ska själv i projekteringen avgöra om en mindre avvikelse kan tillämpas. Enligt Boverkets förslag kan dock byggnadsnämnden även i fortsättningen neka startbesked och/eller slutbesked om byggnadsnämnden gör en annan bedömning än byggherren huruvida något är en mindre avvikelse. Byggnadsnämnden kan även ingripa genom tillsyn. Byggnads- och miljöskyddsnämnden befarar att regelverk som bygger på att byggherren själv ska bedöma om det är en mindre avvikelse i sin projektering riskerar att fördröja och fördyra byggprojekt om byggnadsnämnden fortfarande har möjlighet att neka startbesked och slutbesked i de fall nämnden gör en annan bedömning än byggherren. Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser att det är lämpligare att det som i nuvarande föreskrifter är byggnadsnämnden som i ett beslut avgör om något är en mindre avvikelse om byggnadsnämnden ändå slutligen ska avgöra om något är en mindre avvikelse.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden befarar också att det nya förslaget till föreskrifter med en låg preciseringsnivå medför att byggnadsnämndens handläggningstid ökar och att det blir svårare för byggnadsnämnden att

avgöra vad som är en liten avvikelse då detta ska bedömas utifrån flera olika handböcker (och i bästa fall branschöverenskommelser/ branschstandarder).

Synpunkter på förslag till specifika föreskrifter

35 § Utslagsvask

Enligt författningskommentaren (s 124) är syftet med föreskriften att utslagsvask och spis ska finnas i en sammanhängande bänkyta vilket idag framgår av ett allmänt råd. Om Boverket menar att utslagsvask och spis ska placeras i en sammanhängande bänkyta bör detta framgå direkt av föreskriften då Boverket har föreslagit att det allmänna rådet ska tas bort.

Konsekvenser för byggnadsnämnden

Byggnads- och miljöskyddsnämnden menar att det är svårt att se den fulla konsekvensen av förslaget till nya föreskrifter då detaljregleringen av föreskrifternas innebörd till stor del överläts till aktörerna i byggbranschen.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden tycker att det är bra att det ställs krav på fackmässighet då kommunerna får ett tydligare mandat att ställa krav på handlingars kvalitet.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden befarar tvärt emot vad Boverket bedömer att de nya föreskrifterna kommer innebära mer arbete och längre handläggningstid för byggnadsnämnderna även på längre sikt. Byggnadsnämnderna kommer troligen få svårare att avgöra om byggherrens projektering uppfyller bygglagstiftningens krav då byggherren kan hänvisa till projekteringsunderlag/handböcker med oklar status som rättskälla.

Det nya förslaget torde också innebära att byggnadsnämnden måste ha tillgång till fler handböcker än vad byggnadsnämnden behöver ha tillgång till idag vilket medför en ökad kostnad för byggnadsnämnden. Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser att Boverket bör ge vägledning vilka handböcker, branschstandarder och standarder osv. som är ok att projektera efter för att underlätta byggnadsnämndernas arbete. Vad Byggnads- och miljöskyddsnämnden förstår efter webbseminariet 2023-04-19 har Boverket dock inte tänkt ge vägledning vilken doktrin som är godkänd som projekteringsunderlag.

Förslaget innebär ändrade arbetssätt och ökat behov av utbildning. Förslaget innebär troligen även ökat behov av teknisk kompetens inom byggnadsnämnden.

Konsekvenser för byggherren

Förslaget medför större ansvar och mer arbete/kostnader för byggherren i projekteringen, då byggherren/byggbranschen ska ta fram en mängd standarder och handböcker och sedan ska byggherren även göra en mängd

riskanalyser för att bedöma vad som krävs i varje enskilt ärende för att boverkets nya föreskrifter ska vara uppfyllda. Förslaget medför sannolikt att byggherren får vänta längre på att byggnadsnämnden skriver startbesked och slutbesked än idag då byggnadsnämndens handläggningstider sannolikt kommer öka, särskilt den närmaste tiden efter föreskrifternas införande.

Längre handläggningstid för byggnadsnämnden medför också att de får betala högre avgift för byggnadsnämndens handläggning/beslut.

NORRKÖPINGS KOMMUN
Byggnads- och miljöskyddsnämnden

Tomas Tekmen (KD)
ordförande

Sofia Magnusson
nämndsekreterare